

Sygn. akt II Ca 738/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Bednarek-Moraś
Sędziowie:	SO Marzenna Ernest (spr.) SO Zbigniew Ciechanowicz
Protokolant:	st. sekr. sądowy Dorota Szlachta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 lutego 2013 roku w S.

sprawy z powództwa **J. S. (1)**

przeciwko **H. B. i R. W.**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionych przez powoda i pozwanego H. B. od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 31 stycznia 2012 r., sygn. akt I C 1223/10

I. oddala obie apelacje;

II. zasądza od powoda J. S. (1) na rzecz pozwanego R. W. kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego;

III. zasądza od pozwanego H. B. na rzecz powoda J. S. (1) kwotę 1.800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 738/12

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2012 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie (sygn. akt I C 1223/10): zasądził od pozwanego H. B. na rzecz powoda J. S. (2) kwotę 66.181,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 maja 2010 r. do dnia zapłaty (pkt I); oddalił powództwo w stosunku do pozwanego R. W. (pkt II); oddalił powództwo w pozostałej części (pkt III); zasądził od pozwanego H. B. na rzecz powoda J. S. (2) kwotę 6.687,63 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania (pkt IV); zasądził od powoda J. S. (1) na rzecz pozwanego R. W. kwotę 3.617 zł tytułem kosztów postępowania (pkt V).

Powyższe rozstrzygnięcie zostało wydane na podstawie następujących ustaleń faktycznych i prawnych:

Wyrokiem z dnia 4 września 2001 roku Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził od pozwanego J. S. (1) na rzecz powoda (...) S.A. w K. kwotę: 45.701,44 zł z:

- 33% od 10.01.1999r. do 31.01.1999r.,
- 24% od 1.02.1999r. do 14.05.1999r.,
- 21% od 15.05.1999r. do 31.10.2000r.,
- 30% od 1.11.2000r. odnośnie kwoty 836,80 zł,
- 21% od 21.05.1999r. do 31.10.2000r.,
- 30% od 1.11.2000r. odnośnie kwoty 1.407,86 zł,
- 21% od 9.06.1999r. do 31.10.2000r.,
- 30% od 1.11.2000 odnośnie kwoty 945,80 zł,
- 21% od 30.06.1999r. do 31.10.2000r.,
- 30% od 1.11.2000r. odnośnie kwoty 212,04 zł,
- 21% od 25.04.2000r. do 31.10.2000r.,
- 30% od 1.11.2000r. odnośnie kwoty 42.298,84 zł

nadto koszty procesu w kwocie 4.650 zł.

W wyniku prowadzenia egzekucji komornik sądowy przy Sądzie Rejonowym Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie K. K. w sprawie VIII KM 1916/01 przekazał wierzycielowi kwotę 5.797 zł, którą to kwotę wierzyciel zaliczył dłużnikowi 4.650 zł = na koszty procesu, 50 zł – na koszty klauzuli oraz kwotę 1.097 zł – na odsetki od 10.01.1999r. do 6.02.1999r., w pozostałym zakresie egzekucje umorzono. Wynik egzekucji komornik odnotował na tytule wykonawczym. Umową cesji z dnia 9.04.2009r. pozwany H. B. nabył od (...) S.A. w K. wierzytelność objętą w/ w tytule wykonawczym, a Sąd Okręgowy w Katowicach postanowieniem z dnia 27.08.2009r. na jego wniosek nadał wyrokowi klauzulę wykonalności na rzecz H. B., zasądzając od dłużnika J. S. (1) na jego rzecz kwotę 50 zł – tytułem zwrotu kosztów procesu. Drugi tytuł wykonawczy wydany został wierzycielowi H. B. w dniu 21.08.2009r. a w dniu 14.09.2009r. wierzyciel za pośrednictwem pełnomocnika złożył komornikowi sądowemu R. W. wniosek egzekucyjny wnosząc w nim o wyegzekwowanie w sposób określony we wniosku całości należności objętych tytułem wykonawczym w szczególności należności głównej, odsetek w wysokości wprost określonej w treści tytułu wykonawczego, kosztów procesu i postępowania klauzulowego. W dacie wpływu wniosku egzekucyjnego z dnia 14.09.2009 r. pozwany komornik dokonał zajęcia wierzytelności i nieruchomości oraz należności i wyegzekwował należność z rachunku bankowego dłużnika w (...) Bank S.A. I Oddział w S. w dniu 30.09.2009r. kwotę 196.542,39 zł tytułem całkowitej spłaty zobowiązania. Bank zawiadomił komornika R. W. o wykonanym przelewie w w/w kwocie zgodnie z zawiadomieniem o zajęciu rachunku bankowego. Z przelanej kwoty z rachunku bankowego powoda komornik kwotę 182.259,47 zł przekazał wierzycielowi pozwanemu w sprawie niniejszej H. B. w tym kwotę 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w egzekucji oraz kwotę 193,45 zł – tytułem kosztów poniesionych przez wierzyciela nadto ustalił koszty postępowania egzekucyjnego i poniesionych wydatków w kwocie 14.528,23 zł zakańczając postępowanie egzekucyjne z dniem 8.10.2009 r. W dniu 2.10.2009r. do komornika sądowego R. W. wpłynęła prośba o ponowne przeliczenie odsetek od zaległości i sprawdzenie poprzednich wpłat w sprawie egzekucyjnej prowadzonej pod sygn. akt VIII KM

1916/01 a w dniu 6.10.2009r. J. S. (1) wniósł skargę na czynność komornika w zakresie odsetek od należności głównej i nakazanie komornikowi zwrot kwoty 127.426 zł – nadto uwzględnienia wyegzekwowanej na rzecz poprzedniego wierzyciela kwoty 5.797 zł. Postanowieniem z dnia 17.11.2009r. Sąd Rejonowy Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie IX Wydział Egzekucyjny oddalił skargę dłużnika J. S. (1). Jednocześnie dłużnik J. S. (1) pismem z dnia 6.10.2009r. wniósł o wykładnię wyroku w sprawie II C 728/00 w zakresie wątpliwości naliczonych odsetek. Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 16.10.2009r. oddalił wniosek o wykładnię podając w uzasadnieniu, iż stawka procentowa stanowi wysokość odsetek ustawowych. Na skutek zażalenia J. S. (1) Sąd Apelacyjny w Katowicach postanowieniem z dnia 4.02.2010r. zmienił zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 16.10.2009r. dokonując wykładni wyroku Sądu Okręgowego z dnia 4.09.2001r. sygn. akt II C 728/00 przez wskazanie, że zasądzone w nim odsetki mają charakter odsetek ustawowych. Postanowieniem z dnia 4.02.2010r. Sąd Apelacyjny uchylił postanowienie w części nadającej klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 4.09.2001r. sygn. akt II C 728/00 na rzecz H. B. w pkt I w zakresie odsetek i w pkt 3) i postępowanie umorzył w tym zakresie, uznając, iż Sąd Okręgowy bezzasadnie nadał klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu w całości, wychodząc poza żądanie. Pismami z dnia 17.05.2010r. powód J. S. (1) wezwał każdego z pozwanych do zapłaty kwoty 70.881,99 zł i dodatkowo kwoty 5.670,5 zł od pozwanego R. W.. Powód J. S. (1) dowiedział się z Banku o zajęciu rachunku bankowego telefonicznie tego samego dnia kiedy Bank przelał pieniądze komornikowi, i zawiadomił komornika o błędnym wyliczeniu odsetek. Komornik nie zareagował twierdząc, iż tak wyliczył i tak zostanie. Po dokonanej wykładni komornik stwierdził, że już przekazał pieniądze wierzycielowi. Powód nie wniósł powództwa przeciwegzekucyjnego. Pozwany H. B. skupował w okresie od roku 2007 do września 2010 roku wierzytelności, od różnych wierzycieli, wierzytelność z wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach nabył za 28 tyś. zł, uzyskał tytuł wykonawczy przekazując go komornikowi do ściągnięcia wierzytelności. Nie wydawało się mu, iż ściągnięta kwota jest za duża. Obecnie nie dysponuje oprócz emerytury w kwocie 1.500 zł żadnymi walorami pieniężnymi. Ma na koncie bankowym 1.500 zł. Pozwany R. W. wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach odczytał wprost, w wyroku nie było napisane, że to są odsetki ustawowe, nie miał wątpliwości, że tak je należało wyliczyć. Strony nie przedstawiły mu dowodu, że część kwoty została już wyegzekwowana.

W powyższym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w stosunku do pozwanego H. B., natomiast w pozostałym zakresie podlegało oddaleniu. Sąd wskazał, iż powód upatrywał podstawy prawnej dochodzonego pozwem żądania w stosunku do pozwanego H. B. w przepisach normujących odpowiedzialność deliktową (art. 415 k.c.), alternatywnie natomiast w przepisach normujących bezpodstawne wzbogacenie (art. 405 k.c. i nast.). Natomiast żądanie w stosunku do pozwanego R. W. skonstruował w oparciu o przepis art. 23 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn.: Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1376). Stan faktyczny w sprawie zasadniczo nie stanowił przedmiotu sporu, stąd Sąd poczynił ustalenia w tym względzie w oparciu o niesporne stanowiska stron postępowania, które znajdowały odzwierciedlenie w pozostałych zgromadzonych w sprawie dowodach z dokumentów, autentyczności i mocy dowodowej których nie negowała żadna ze stron, jak również zeznań przesłuchanych w sprawie stron sporu, których wiarygodność nie wzbudziła wątpliwości Sądu. Ostatecznie Sąd ustalił w sprawie ponad wszelką wątpliwość, że w wyniku wadliwej interpretacji treści tytułu wykonawczego, dokonanej w przebiegu postępowania egzekucyjnego w sprawie KM 6652/09 przez komornika R. W., wyegzekwowano od powoda należność w łącznej kwocie 196.542,39 zł, podczas, gdy przy przyjęciu właściwej treści tytułu wykonawczego (należne odsetki ustawowe od należności głównych) oraz uwzględnieniu uprzednio wyegzekwowanych od dłużnika należności w sprawie KM 6652/09 egzekucji winna podlegać łączna należność w kwocie 125.311,15 zł. Łącznie zatem od powoda wyegzekwowano kwotę o 71.476,55 zł wyższą od należnej, z czego na rzecz wierzyciela (pозwanego H. B.) przekazano kwotę 66.181,99 zł. Bez wątpienia egzekucja prowadzona przez R. W. na wniosek wierzyciela w ostatecznym rozrachunku wywołała w majątku powoda uszczerbek o wartości 71.476,55 zł. Sąd podniósł w dalszej kolejności, że spór pomiędzy stronami postępowania ogniskował się na płaszczyźnie prawnej i sprowadzał się do dokonania oceny, czy w okolicznościach faktycznych sprawy działania lub zaniechania pozwanego R. W. w zakresie czynności związanych z prowadzeniem objętej sporem egzekucji z majątku powoda w sprawie o sygn. akt KM 6652/09 należy kwalifikować jako bezprawne w rozumieniu art. 23 cytowanej wcześniej ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, co stanowiło warunek konieczny ewentualnej jego odpowiedzialności odszkodowawczej wobec powoda. Rozważenia Sądu wymagało i to, czy po stronie pozwanego H.

B. zaistniały ustawowe przesłanki odpowiedzialności deliktowej (art. 415 k.c.), czy też odpowiedzialności opartej na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. Odnosnie pierwszego z przytoczonych zagadnień Sąd doszedł do przekonania, że pozwanemu R. W., który wykonując powierzone mu obowiązki komornika sądowego, prowadził objętą sporem egzekucję z majątku powoda, nie sposób zarzucić bezprawności podejmowanych czynności. Dokonując takiej oceny Sąd miał na względzie normę wysłowioną w art. 804 k.p.c. Sąd wskazał także, iż jak słusznie podnosi się w doktrynie, jedynie wówczas, gdy dłużnik złoży komornikowi niebudzący wątpliwości dowód na piśmie, że dopełnił swojego obowiązku albo, że wierzyciel udzielił mu zwłoki, komornik powinien wstrzymać się z dokonaniem czynności i zawiadomić o tym wierzyciela (art. 822 k.p.c.). Analizując zaistniały w sprawie stan faktyczny Sąd Rejonowy doszedł do przekonania, że komornik R. W. nie miał podstaw do badania objętego sporem tytułu wykonawczego, stanowiącego podstawę prowadzonej egzekucji nie tylko w zakresie rodzaju odsetek podlegających na jego podstawie egzekucji z majątku powoda, ale i w zakresie tego, czy dłużnik w istocie spełnił już uprzednio w części świadczenie podlegające egzekucji w oparciu o przedstawiony mu tytuł wykonawczy. Sąd zauważył, że w treści przedstawionego komornikowi tytułu wykonawczego nie wskazano wyraźnie rodzaju odsetek, jakie należne są od stwierdzonych w nim należności głównych, jednakże określono je wyraźnie kwotowo, zaś komornik – nie będąc uprawniony do badania treści tytułu wykonawczego – wyliczył podlegającą egzekucji należność w oparciu o wyraźne wskazania zawarte w treści tytułu wykonawczego. Tym samym komornikowi nie sposób zarzucić aby dokonując takiego wyliczenia działał bez podstawy prawnej. Podobnie rzecz ma się z egzekucją należności w kwocie uprzednio już wyegzekwowanej od dłużnika w innym postępowaniu egzekucyjnym na rzecz poprzedniego wierzyciela (5.797 zł). Komornik bowiem przed datą przekazania wyegzekwowanej od dłużnika należności nie dysponował podstawą do wstrzymania czynności egzekucyjnych, albowiem dłużnik nie przedstawił mu nie budzącego wątpliwości dowodu na piśmie, że wskazaną kwotę w istocie wyegzekwowano od niego na podstawie tego samego tytułu wykonawczego w uprzednio prowadzonym postępowaniu egzekucyjnym. W tym miejscu Sąd zauważył, że nie zależnie od dotychczas przytoczonych argumentów zasądzeniu objętej sporem należności od komornika sprzeciwiała się i okoliczność związania Sądu w rozpoznawanej sprawie prawomocnym orzeczeniem Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, wydanym w sprawie o sygn. akt IX Co 8100/09 w dniu 17 listopada 2009 r., w którym oddalił on skargę dłużnika na czynności komornika R. W., opartą na zarzucie wadliwego wyliczenia podlegającej egzekucji wierzytelności oraz nie zaliczeniu na poczet należności podlegającej egzekucji uprzednio wyegzekwowanej części świadczenia. Zdaniem Sądu - przyjmując nawet, że przytoczone uprzednio zachowania stanowiły uchybienia komornika – to okoliczność oddalenia skargi na czynności komornika stała na przeszkodzie przypisania pozwanemu R. W. odpowiedzialności odszkodowawczej na podstawie art. 23 ustawy o komornikach sądowych. Mając na względzie powyższe Sąd orzekł, jak w pkt II wyroku. Zdaniem Sądu także po stronie pozwanego H. B. nie zaistniały podstawy dla obarczenia go odpowiedzialnością odszkodowawczą za szkodę wywołaną wyegzekwowaniem od niego kwoty przenoszącej świadczenie, która przy niewadliwej interpretacji treści stanowiącego podstawę egzekucji tytułu wykonawczego winna podlegać egzekucji z majątku powoda. Powyższe nie wykluczało jednak - w ocenie Sądu Rejonowego - możliwości nałożenia na tego pozwanego obowiązku zwrotu powodowi części nienależnie wyegzekwowanych i przekazanych na jego rzecz należności w oparciu o przepisy normujące bezpodstawne wzbogacenie. Sąd wskazał, iż w rozpoznawanej sprawie pozwany H. B. – poza wszelką wątpliwością uzyskał kosztem majątku powoda korzyść majątkową nie znajdującą jakiegokolwiek podstawy prawnej. Odnosząc się do poczynionych uprzednio rozważań Sąd zauważył, że pozwany winien w wyniku objętej sporem egzekucji uzyskać z majątku powoda należność w łącznej kwocie 116.077,48 zł (45.701,44 zł tytułem należności głównej, 66.582,59 zł (66.679,59 zł – 1.097 zł) tytułem odsetek ustawowych od należności głównej, 3.600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w egzekucji oraz 193,45 zł tytułem kosztów wierzyciela w egzekucji). Ostatecznie otrzymał z przytoczonego tytułu kwotę 182.259,47 zł. W wyniku takiego przesunięcia majątkowego pozwany uzyskał nie znajdującą jakiegokolwiek podstawy korzyść majątkową kosztem majątku powoda o wartości 66.181,99 zł. Wbrew stanowisku wzbogaconego - w ocenie Sądu I instancji - nie może on w aktualnym stanie rzeczy zasłaniać się okolicznością, że uzyskaną korzyść zużył w całości w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, co miałoby wyłączać z mocy art. 409 k.c. obowiązek jej wydania powodowi. Abstrahując od zasadności twierdzeń pozwanego w przytoczonym zakresie, których de facto w żadnej mierze nie wykazał, na przeszkodzie powołania się przez niego na brak obowiązku wydania korzyści, o jakim mowa w cytowanym przepisie stoi okoliczność, że już od momentu uzyskania korzyści winien był się liczyć z obowiązkiem jej zwrotu. Dokonując takiej oceny Sąd miał na uwadze, że H. B. – przy należytych prowadzeniu swoich spraw zawodowych – już na

etapie postępowania egzekucyjnego miał sposobność zapoznać się ze stanowiskiem dłużnika, co do bepodstawności wyliczenia podlegających egzekucji należności przy uwzględnieniu stawek należności odsetkowych wprost kwotowo ujętych w treści tytułu wykonawczego, jako że miały one faktycznie charakter ustawowych, a zatem znacząco niższych. Co więcej w toku tego samego postępowania pozwany miał sposobność zapoznać się ze stanowiskiem dłużnika, co do bezzasadności egzekucji należności kwoty 5.797 zł, jako że została już ona wyegzekwowana na rzecz poprzedniego wierzyciela. Co więcej pozwany pozyskał w okresie bezpośrednio następującym po przekazaniu mu wskazanych środków informację, co do podjętych przez powoda kroków prawnych nakierowanych na uzyskanie prawomocnego orzeczenia Sądu, od którego pochodził kwestionowany przez powoda tytuł wykonawczy, w przedmiocie wykładni orzeczenia, co do rodzaju odsetek, które w jego oparciu winny być naliczane od należności głównej w nim stwierdzonej. Powyższe - według Sądu Rejonowego - stanowiło dostateczną podstawę dla przyjęcia, że pozwany musiał już w okresie bezpośrednio następującym po dacie uzyskania wyegzekwowanej od powoda należności liczyć się z obowiązkiem jej zwrotu. W tym stanie rzeczy ewentualne jej rozdysponowanie w sposób, który nie powoduje jego wzbogacenia (czego nie wykazał) nie mogło tamować roszczenia powoda o wydanie uzyskanej przez niego korzyści w części, w jakiej nie znajdowała podstawy prawnej (66.181,99 zł). Mając na względzie powyższe Sąd orzekł, jak w pkt I wyroku, oddalając jednocześnie powództwo o zapłatę należności w kwocie przenoszącej zasądzone świadczenie (pkt III wyroku). O odsetkach od zasądzzonego świadczenia Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Sąd Rejonowy wskazał, iż dopiero w dacie doręczenia wzbogaconemu wezwania do zwrotu uzyskanej przez niego korzyści, uzyskanej kosztem majątku zubożonego zobowiązanie z bepodstawnego wzbogacenia staje się wymagalne. Najwcześniej natomiast w następnym dniu po doręczeniu wezwania powstaje obowiązek uiszczenia odsetek za opóźnienie w spełnieniu świadczenia objętego wezwaniem. Sąd pierwszej instancji zauważył, iż w rozpoznawanej sprawie powód pismem z dnia 17 maja 2010r. (dorecznym w dniu 21 maja 2010r.) wezwał pozwanego H. B. do zapłaty kwoty 70.881,99 zł, wyznaczając termin 3 dni na uiszczenie należności. Pozwany nie uczynił zadość wezwaniu, stąd od daty 25 maja 2010r. pozostawał w zwłoce w zapłacie przedmiotu wzbogacenia w zakresie określonym wezwaniem. W tym stanie rzeczy Sąd Rejonowy orzekł jak w pkt I wyroku, oddalając żądanie zasądzenia odsetek ustawowych za okres wcześniejszy jako niezasadne w pkt III wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód J. S. (2) i pozwany H. B..

Strona powodowa skarżąc wyrok w zakresie jego punktu II, III i V zarzuciła obrazę prawa materialnego tj. art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji, poprzez jego błędne zastosowanie i przyjęcie, iż w niniejszej sprawie brak jest podstaw do odpowiedzialności odszkodowawczej (jako komornika) pozwanego R. W., w sytuacji, gdy z dokonanych przez Sąd I instancji ustaleń faktycznych wynika, iż szkoda w majątku powoda powstała w wyniku niezgodnego z prawem działania pozwanego R. W., w tym wadliwej interpretacji tytułu wykonawczego, a także poprzez błędne przyjęcie, iż oddalenie przez sąd skargi na czynność komornika stanowi przeszkodę w zasądzeniu odszkodowania od komornika, a sąd rozpoznający sprawę o odszkodowanie jest związany orzeczeniem wydanym w wyniku rozpoznania takiej skargi.

Stawiając powyższe zarzuty powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego R. W. na rzecz powoda J. S. (1) kwoty 71.476,55 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 1 października 2009 r. do dnia zapłaty - z zastrzeżeniem, że spełnienie świadczenia przez H. B. zwalnia pozwanego R. W. do kwoty 66.181,99 zł oraz zasądzenie od pozwanego R. W. na rzecz powoda J. S. (1) kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, za I i II instancję, z tym że w zakresie kosztów procesu przed Sądem I instancji solidarnie z pozwanym H. B.. Powód żądaniem ewentualnym objął uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie I Wydział Cywilny, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za I i II instancję.

Pozwany H. B. skarżąc wyrok w zakresie jego punktu I i IV zarzucił:

- naruszenie przepisów prawa materialnego tj. przepisu art. 409 k.c. poprzez jego niezastosowanie podczas gdy w przedmiotowej sprawie wystąpiły wszelkie przesłanki do uznania, iż obowiązek wydania lub zwrotu uzyskanej korzyści wygasł albowiem ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego i dokonanych na jego podstawie ustaleń Sądu

w sposób wyraźny wynika, iż pozwany nie jest wzbogacony, a nadto, iż nie musiał on wobec okoliczności konkretnej sprawy liczyć się z obowiązkiem zwrotu uzyskanej korzyści.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa względem pozwanego H. B. w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na apelację powoda pozwany R. W. wniósł o jej oddalenie w całości oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa adwokackiego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację pozwanego H. B. powód wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Obie wywiedzione w sprawie apelacje nie zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy prawidłowo zgromadził materiał dowodowy, właściwie także dokonał jego oceny, co skutkowało poczynieniem ustaleń faktycznych odpowiadających rzeczywistości, które stały się podstawą wydania rozstrzygnięcia w przedmiotowej sprawie. Sąd Odwoławczy podziela również ocenę prawną dokonaną przez Sąd Rejonowy, która skutkowałą uznaniem, iż jedynie pozwany H. B. winien zwrócić powodowi uzyskane bez podstawy prawnej od powoda J. S. (2) świadczenie w kwocie 66.181,99 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 25 maja 2010 r. do dnia zapłaty.

Przystępując do szczegółowego odniesienia się do zarzutów apelacyjnych strony powodowej wskazać należy, iż w żadnym razie w przedmiotowej sprawie nie doszło do naruszenia przepisu art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (j.t. Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1376 ze zmianami).

Odpowiedzialność odszkodowawcza komornika uregulowana w ww. przepisie jest odpowiedzialnością deliktową, której przesłanką jest działanie lub zaniechanie niezgodne z prawem, bez względu na zawinienie komornika (por. wyrok SN z dnia 10 lutego 2010 r., V CSK 279/09, LEX nr 585901). Wskazać w tym miejscu należy, iż przesłanka bezprawności oznacza naruszenie przez komornika przepisów prawa, przy czym nie każde naruszenie prawa będzie stanowiło podstawę odpowiedzialności odszkodowawczej, ale jedynie takie, które stanowiło warunek konieczny powstania szkody i którego normalnym następstwem w danych okolicznościach jest powstanie szkody (por. wyrok SN z dnia 7 maja 2010 r., III CSK 243/09, LEX nr 852665; wyrok SA w Poznaniu z dnia 30 grudnia 2010 r., I ACa 925/10, LEX nr 898665). Istotnym pozostaje także fakt, iż termin "zachowanie niezgodne z prawem" należy rozumieć jako zaprzeczenie zachowania uwzględniającego nakazy i zakazy wynikające z normy prawnej. Niezgodność z prawem musi być rozumiana ściśle, zgodnie z konstytucyjnym ujęciem źródeł prawa (art. 87-94 Konstytucji RP).

Przenosząc powyższe rozważania prawne na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż powtórna analiza materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie pozwoliła na uznanie, iż pozwany komornik R. W. prowadząc postępowanie egzekucyjne w sprawie Km 6652/09 z wniosku wierzyciela H. B. przeciwko dłużnikowi J. S. (2) przekroczył jakkolwiek normę prawną, co nakazywałoby uznanie bezprawności działań komornika. W szczególności wskazać w tym miejscu należy, iż wbrew teorii prezentowanej w apelacji komornik nie dokonał interpretacji przedłożonego mu przez wierzyciela tytułu wykonawczego, lecz prowadząc egzekucję kierował się dosłownym, literalnym brzmieniem tytułu wykonawczego, podejmując nadto czynności egzekucyjne zgodnie z wnioskiem wierzyciela tj. gestora postępowania egzekucyjnego. Komornik prawidłowo tj. zgodnie z normą art. 804 k.p.c. nie badał zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Zgodnie z ww. przepisem organ egzekucyjny nie jest uprawniony do oceny merytorycznej zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym, a jego kompetencje ograniczają się w zasadzie do zbadania, czy załączony do wniosku o wszczęcie egzekucji dokument jest tytułem wykonawczym w rozumieniu art. 777 k.p.c. w zw. z art. 776 k.p.c. i nadaje się do wykonania zgodnie z wnioskiem wierzyciela. Skoro zatem w przedmiotowej sprawie komornik dysponował prawidłowym tytułem wykonawczym przedłożonym przez wierzyciela zobowiązany był prowadzić postępowanie egzekucyjne zgodnie z

wnioskiem wystosowanym przez wierzyciela i na jego ryzyko. Wbrew twierdzeniom skarżącego w przedmiotowej sprawie komornik nie dopuścił się także naruszenia art. 822 k.p.c. na co wskazuje w szczególności chronologia zdarzeń zaistniałych w sprawie. Z akt wynika bowiem jednoznacznie, iż dłużnik dopiero de facto po zakończeniu postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 6652/09 podjął szereg czynności mających na celu ustalenie zakresu obowiązku objętego tytułem wykonawczym. Oznacza to zatem, iż do chwili przekazania przez komornika wyegzekwowanych kwot na rzecz wierzyciela nie dysponował on niebudzącym dowodem na piśmie pochodzącym od dłużnika, iż ten obowiązek swój dopełnił albo chociaż dopełnił w określonym zakresie. Za niebudzący wątpliwości dowód nie sposób uznać pisma powoda, w którym ten podał jedynie sygnaturę akt komorniczych wcześniej prowadzonego postępowania oraz imię i nazwisko komornika. Trudno tym samym postawić zarzut komornikowi, iż sprzeciwił się normie art. 822 k.p.c., w sytuacji gdy do zakończenia postępowania egzekucyjnego w sprawie Km 6652/09 nie dysponował wiarygodnym dowodem odnośnie zakresu obowiązku objętego tytułem wykonawczym oraz jego spełnienia w określonym zakresie przez dłużnika.

Finalnie jeszcze wskazać należy, iż obecnie ugruntowane jest stanowisko, iż błędne oddalenie przez sąd skargi na czynność komornika, która spowodowała szkodę, nie wyłącza odpowiedzialności odszkodowawczej komornika na podstawie art. 23 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tak, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 marca 2007 r., III CSK 381/06, OSNC 2008/2/28). Wprawdzie zatem wydając zaskarżony wyrok Sąd Rejonowy oparł się na nieaktualnym orzecznictwie w zakresie wpływu orzeczenia oddalającego skargę na czynność komornika na ewentualną odpowiedzialność wynikającą z art. 23 ust. 1 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji niemniej jednak argument ten stanowił jedynie potwierdzenie stanowiska szczegółowo przedstawionego w uzasadnieniu odnośnie braku bezprawności w działaniu komornika w sprawie Km 6652/09. Sąd Rejonowy pochylił się nad kwestią ewentualnego naruszenia przez komornika normy art. 804 k.p.c., czy też art. 822 k.p.c., zaś przywołane orzeczenie miało stanowić jedynie zwięźczenie dokonanej przez Sąd I instancji oceny prawnej. Uchybienie zatem w tym zakresie nie mogło wpłynąć na konieczność zmiany czy też uchylenia zaskarżonego obecnie negatywnego rozstrzygnięcia co do osoby komornika R. W..

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy w Szczecinie na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda J. S. (2).

Przechodząc do apelacji pozwanego H. B. wskazać należy, iż podniesiony przez niego zarzut naruszenia art. 409 k.c. okazał się chybiony. Stosowanie do treści tegoż przepisu obowiązek wydania korzyści lub zwrotu jej wartości wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał, zużył ją lub utracił w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba, że wyzbywając się korzyści lub zużywając ją powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu.

W doktrynie i w judykaturze ugruntowany jest pogląd stosownie, do którego art. 409 k.c. jest wyjątkiem od przewidzianej w art. 405 k.c. ogólnej zasady obowiązku zwrotu świadczenia pobranego bez podstawy prawnej, dlatego przepis ten nie może być przedmiotem wykładni rozszerzającej. Istotnym pozostaje zatem, iż wzbogacony nie odpowiada jedynie za przypadkową utratę przedmiotu wzbogacenia ani za takie jego zużycie, które definitywnie likwiduje wzbogacenie, czyli za zużycie bezproduktywne, odpadnięcie wzbogacenia następuje wyłącznie wtedy, gdy zużycie (utrata) korzyści nastąpiły bez surogatu i bez żadnej zmiany w innej części majątku wzbogaconego, a zatem gdy nie ma różnicy między obecnym stanem majątku, a stanem, który by istniał, gdyby nie doszło do bezpodstawnego wzbogacenia (tak, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2010 r., sygn. akt II PK 272/09, LEX nr 622203).

Skarżący H. B. w przedmiotowej sprawie prezentuje pogląd, iż nie jest zobowiązany do zwrotu świadczenia nienależnie wyegzekwowanego od powoda, albowiem obecnie nie jest już wzbogacony, a nadto wobec okoliczności sprawy nie musiał liczyć się z obowiązkiem zwrotu uzyskanej korzyści. Po pierwsze jednak pozwany H. B. nie wykazał, iż zużył uzyskaną kosztem powoda korzyść majątkową w taki sposób, iż nie jest już wzbogacony. Po wtóre z twierdzeń samego pozwanego wynika jednoznacznie, iż uzyskane od pozwanego komornika świadczenie w całości przeznaczył na rozwój prowadzonej działalności gospodarczej. Okoliczność ta natomiast nie daje podstaw do uznania, iż strona pozwana nie jest już wzbogacona. Skoro bowiem za pieniądze pozyskane od powoda doinwestowywał działalność gospodarczą, to w ten sposób na pewno musiało dojść do zmniejszenia ogólnych pasywów tejże formy aktywności pozwanego, bądź wzrostu jego aktywów. Abstrahując nawet od powyższego nie sposób zgodzić się ze skarżącym

także w zakresie podnoszonych twierdzeń, iż nie musiał liczyć się z obowiązkiem zwrotu korzyści. Po pierwsze bowiem pozwany jako profesjonalista winien zdawać sobie sprawę jaki jest zakres nabytej wierzytelności, w jakim stopniu została ona zaspokojona przez dłużnika na rzecz pierwotnego wierzyciela oraz w jakiej formie. Także szereg działań dłużnika podjętych bezpośrednio po przekazaniu wierzycielowi wyegzekwowanej zawyżonej kwoty, a w konsekwencji także wydanie przez Sąd Apelacyjny postanowień z dnia 4 lutego 2010 r. w przedmiocie wykładni wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 4 września 2001 r. sygn. akt II C 728/00 oraz częściowego uchylecia nadanej ww. wyrokowi klauzuli wykonalności przesądzają o świadomości pozwanego w zakresie obowiązku zwrotu świadczenia wyegzekwowanego od J. S. (2) bez podstawy prawnej. Na zakończenie warto jeszcze wskazać, iż Sąd Odwoławczy rozpoznając wywiedziony środek odwoławczy pozwanego nie był władny oceniać prawidłowości bądź nieprawidłowości wydanego w sprawie I ACz 95/10 prawomocnego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Katowicach i przez ten pryzmat oceniać zachowania pozwanego i jego świadomości w zakresie obowiązku zwrotu korzyści majątkowej pozyskanej bezpodstawnie od powoda.

Tak argumentując - na podstawie art. 385 k.p.c. - Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił także apelację wniesioną przez pozwanego H. B..

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu)

Powód J. S. (2) wobec oddalenia jego apelacji wywiedzionej względem pozwanego R. W. przegrał postępowanie przed Sądem II instancji w tym zakresie, a co za tym idzie zobowiązany jest zwrócić pozwanemu poniesione przez niego koszty obrony. Na koszty te natomiast składa się jedynie wynagrodzenie pełnomocnika w kwocie 1.800 zł określone zgodnie z § 13 ust. 1 w zw. z § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002 r., Nr 163 poz. 1348 ze zmianami).

Także pozwany H. B. przegrał postępowanie apelacyjne względem powoda J. S. (2), dlatego też w myśl zasady odpowiedzialności za wynik procesu zobowiązany jest zwrócić powodowi poniesione przez niego koszty związane z uczestnictwem w postępowaniu apelacyjnym, na które złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika będącego adwokatem w kwocie 1.800 zł (§ 13 ust. 1 w zw. z § 6 pkt 6 ww. rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości).